

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1914.

Andra kammaren.

Nr 11.

Onsdagen den 28 januari.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Riksdagsman J. P. Igel lider av furunkel och är till deltagande i riksdagsarbetet tills vidare oförmögen, intygar
Stockholm d. ²⁸/₁ 1914.

Henrik Berg,
leg. läkare.

§ 2.

Föredrogos var efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och hänvisades därvid

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 99, av herr *Molin* i Dombäcksmark;
nr 100, av herr *Tengdahl m. fl.*;
nr 101, av herr *Åkesson*; och
nr 102, av herr *Bogren*;

till statsutskottet motionerna:

nr 103, av herr *Molin* i Dombäcksmark;
nr 104, av herr vice talmannen *D. Persson m. fl.*;
nr 105, av herr *Åkerlund m. fl.*;
nr 106, av herr *Beckman* i Linköping;
nr 107, av herr *Kronlund m. fl.*;
nr 108, av herrar *Byström* och *Bengtsson* i Göteborg;
nr 109, av herr *Indebetou m. fl.*;
nr 110, av herr *Tengdahl*;
nr 111 och 112, av herr *Tengdahl m. fl.*; samt
nr 113 och 114, av herr *Tengdahl*;

till bevillningsutskottet motionen nr 115, av herr *Söderbom*;

till statsutskottet motionerna:

nr 116, av herr *Bogren m. fl.*;
nr 117, av herr *Bogren*;
nr 118, av herr *Bengtsson* i Göteborg; och
nr 119, av herr *Liljedahl*;

Andra kammarens protokoll 1914. Nr 11.

till bevillningsutskottet motionerna:

nr 120, av herr *Jeansson* i Kalmar; och
nr 121 och 122, av herr *Lithander*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 123, av herrar *Ericsson* i Vallsta och *Edbom*;
nr 124, av herr *Vahlquist*;
nr 125, av herr *Starbäck*;
nr 126, av herr *Henrikson* i Heberg; och
nr 127, av herr *Carlsson* i Frosterud;

till lagutskottet motionerna:

nr 128, av herr *Molin* i Dombäcksmark;
nr 129, av herr *Anderson* i Knapasjö *m. fl.*;
nr 130, av herr *Tengdahl*; och
nr 131, av herr *Hamrin*;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 132, av herr *Mörtsell*;
nr 133 och 134, av herr *Ekerot m. fl.*;
nr 135, av herr *Sundström m. fl.*; och
nr 136, av herr *Linders*;

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 137, av herr *Carlson* i Falun; och
nr 138, av herr *Bogren*;

till statsutskottet motionen nr 139, av herr *Hage m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 140, av herr *Liljedahl*;

till konstitutionsutskottet motionerna;

nr 141, av herr *von Sneidern m. fl.*;
nr 142, av herr *Gustafsson* i Brånsta;
nr 143, av herr *Viklund* i Oviken;
nr 144, av herr *Sterne*;
nr 145, av herr *Martin*; och
nr 146, av herr *Waldén m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

nr 147, av herr *Lindman m. fl.*;
nr 148, av herr *Hellberg* i Lycksele *m. fl.*;
nr 149, av herr *Nilsson* i Bonarp *m. fl.*;
nr 150, av herr *Waldén*;
nr 151, av herr *Nilsson* i Tånga;
nr 152, av herr *Juhlin*;
nr 153, av herr *Palmstierna*;
nr 154, av herr *Räf*;
nr 155, av herr *Lindberg*;
nr 156, av herr *Wallentin m. fl.*;
nr 157, av herr *Wiklund* i Brattfors *m. fl.*;
nr 158, av herr *Lundström* i Göteborg;
nr 159, av herrar *Sandler* och *Liljedahl*;

- nr 160, av herr *Bärg* i Katrineholm *m. fl.*;
- nr 161, av herr *Bäckström*;
- nr 162, av herr *Martin*;
- nr 163, av herrar *Vennersten och Jeansson* i Kalmar;
- nr 164, av herr *Enderstedt m. fl.*;
- nr 165, av herr *Bergman*;
- nr 166 och 167, av herr *Tengdahl*;
- nr 168, av herr *Jespersion*; och
- nr 169, av herr *Jespersion m. fl.*;

till bankoutskottet motionen nr 170, av herrar *Carlson* i Herrljunga och *Leander*;

till statsutskottet motionerna:

- nr 171, av herrar *Hallén* och *Sandler*; och
- nr 172, av herr *Olsson* i Fläsbro;

till bevillningsutskottet motionerna:

- nr 173, av herr *Bengtsson* i Norup;
- nr 174, av herr *Berg* i Munkfors;
- nr 175, av herr *Pålsson*;
- nr 176, av herr *Lindhagen*;
- nr 177, av herr *Wedin*;
- nr 178, av herr *Olofsson* i Åvik; och
- nr 179, av herr *Eriksson* i Grängesberg;

till bankoutskottet motionerna:

- nr 180, av herrar *Hellström* och *Lundström* i Långnäs;
- nr 181, av herr *Lundblad*; och
- nr 182, av herr *Sjöblom*;

till lagutskottet motionerna:

- nr 183, av herr *Hellberg* i Ljungskile *m. fl.*;
- nr 184 och 185, av herr *Palmstierna*;
- nr 186, av herr *Lindhagen*;
- nr 187, av herr *Lindhagen m. fl.*;
- nr 188—191, av herr *Lindhagen*;
- nr 192, av herr *Byström*; och
- nr 193, av herr *Pettersson* i Södertälje;

till tillfälligt utskott motionen nr 194, av herr *Mossberg m. fl.*;

till lagutskottet motionerna:

- nr 195, av herr *Branting m. fl.*;
- nr 196 av herr *Molin* i Dombäcksmark;
- nr 197 och 198, av herr *Lindman m. fl.*; och
- nr 199 och 200, av herr *Eriksson i Grängesberg m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 201, av herr *Eriksson* i Grängesberg *m. fl.*;

till lagutskottet motionen nr 202, av herr *Eriksson* i Grängesberg *m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionerna:

- nr 203, av herr *Jansson* i Edsbäcken;
- nr 204, av herrar *Nilsson* i Tånga och *Thorsson*;
- nr 205 av herrar *Hellberg* i Lycksele och *Hage*;
- nr 206 och 207, av herr *Rune*;
- nr 208, av herr *Bengtsson* i Norup *m. fl.*;
- nr 209, av herr *Lindman m. fl.*;
- nr 210 och 211, av herr *Lindhagen*;
- nr 212 av herr *Jespersion*;
- nr 213, av herrar *Hage* och *Karlsson* i Fjäl;
- nr 214, av herr *Gustafsson* i Brånsta *m. fl.*;
- nr 215, av herr *Westlund*;
- nr 216, av herr *Nilsson* i Linnås;
- nr 217, av herr *Carlsson* i Frosterud; och
- nr 218, av herr *Lindhagen*;

till bankoutskottet motionerna:

- nr 219, av herr *Säfstrand*; och
- nr 220, av herr *Eliasson*;

till tillfälligt utskott motionerna:

- nr 221, av herr *Erlansson*;
- nr 222, av herr *Rune*;
- nr 223, av herrar *Olausson* och *Lundgren* i Vendelsberg; och
- nr 224, av herr *Olausson*;

till statsutskottet motionen nr 225 av herr *Lindhagen*.

Remiss av en
motion.

Härpå föredrogs motionen nr 226, av herr *Lindhagen*, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående undersökning rörande verkningarna av de norrländska arrende- och vanhävdslagarna; och hemställde herr talmannen därvid, att motionen måtte hänvisas till behandling av tillfälligt utskott.

Ordet begärdes nu av

Herr *Lindhagen*, som yttrade: Herr talman! I denna motion har jag yrkat, att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära en undersökning angående verkningarna av de norrländska arrende- och vanhävdslagarna samt på sätt, som funnes lämpligt framlägga resultatet av denna undersökning.

Jag anser nu, att denna motion rätteligen bör gå till lagutskottet av följande skäl.

Dels förhåller det sig på det sättet, att det i grundlagen står, att lagutskottet skall behandla frågor om stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av civillag. Nu är det ju klart, att utskotten tillsätts med hänsyn till, att de olika medlemmarna skola vara sakkunniga på de områden, det gäller, och då motionen gäller att pröva speciellt civillagsfrågor, är det enligt sakens natur lämpligt, om den kunde komma till lagutskottet. I detta fall, då det gäller om det behöves en undersök-

ning angående de norrländska arrende- och vanhävdslagarna, fordras ett omdöme, om dessa lagar äro av den beskaffenheten, att de behöva undersökas, och om de förhållanden, som yppats efter lagarnas antagande, äro sådana, att dessa lagar behöva en revision. *Remiss av en motion*
(Forts.)

Nu ha dessa frågor alltid förut gått till lagutskottet. Motion i ämnet är nämligen väckt tre gånger förut. År 1910 väcktes fråga om undersökning av den norrländska arrendelagens verkningar. Den gick till lagutskottet. År 1911 väcktes motion om undersökning rörande den norrländska förbudslagens och arrendelagens verkningar i vissa avseenden. Den gick till lagutskottet. År 1912 väcktes motion — alla dessa motioner ha väckts av mig — om undersökning rörande alla de hittills antagna norrländslagarnas verkningar, icke förbudslagen, ty i fråga om denna förelåg redan beslut av Kungl. Maj:t om en undersökning, men om arrende-, vanhävs- och ägostyckningslagarna. Denna motion gick till lagutskottet.

Det är därför synnerligen lämpligt, att denna fråga även nu kommer dit, dels därför, att det är överensstämmande med sakens natur, och dels därför, att den alltid förut varit i lagutskottet. Det enda skäl, som skulle kunna andragas häremot i detta fall, är, att de motioner, som av mig förut väckts, ha formulerats så, att det har begärts en undersökning om lagarnas verkningar. Och sedan skulle framläggas eventuellt förslag till den förbättring av lagarna, som kunde komma på tal.

I denna motion står det emellertid: »på sätt, som funnes lämpligt framlägga resultatet av denna undersökning.» Jag förmodar, att det är denna ändring i klämman, som skulle göra att denna motion, mot sakens natur och mot vad som förut varit vanligt, skulle skickas till annat utskott än hittills. Nu trodde jag, att då jag valde denna kläm, så skulle jag undvika alla möjliga äventyrligheter, ty denna kläm är lånad från landshövding Widéns reservation i lagutskottet åren 1910 och 1911, vilken reservation då antogs till skillnad från den andra reservationen. Den andra reservationen hade formulerats såsom motionären sagt, men herr Widéns reservation var formulerad just så, som klämman i denna min motion nu är formulerad. Och när herr talmannen ansåg, att han såsom ledamot i lagutskottet kunde göra ett så beskaffat tillstyrkande, var det därför, att ett sådant tillstyrkande låg inom lagutskottets domvärjo, och det står i motiveringen, att resultatet blir, att Kungl. Maj:t kommer med en lagstiftning i fall det behövs.

Nu tycker jag, att när jag formulerat denna sak alldeles på samma sätt som herr Widén formulerade och kammaren antog den åren 1910 och 1911, så är det väl bra mycken juridik, bra mycket summum jus att mot all reson och praxis både reellt och formellt just nu remittera denna sak till tillfälligt utskott.

Jag ber därför, herr talman, få yrka, att denna motion måtte remitteras till lagutskottet.

Vidare anfördes ej. Sedan herr talmannen framställt proposition å det av herr Lindhagen i ämnet gjorda yrkandet, beslöt kammaren med bifall därtill att överlämna ifrågavarande motion till lagutskottet.

Härefter hänvisades:

till tillfälligt utskott motionen nr 227 av herr *Olsson* i Berg *m. fl.*; samt

till statsutskottet motionerna nr 228, av herr *Röing*.

§ 3.

Herr talmannen tillkännagav, att han låtit uppgöra förslag till fördelning av de motioner, som hänvisats till behandling av tillfälligt utskott; och var detta förslag: som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning av de inom Andra kammaren väckta motioner, vilka blivit hänvisade till behandling av tillfälligt utskott.

Till behandling av *första tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Lundgren* i Vendelsberg, nr 18, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande föreskrifter angående ansökning till stipendier för elever vid lantmannaskolor med flera undervisningsanstalter;

herr *Carlson* i Herrljunga, nr 32, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser rörande antagande av småskollärarinnor och med dem likställd lärarepersonal;

herr *Lithander*, nr 58, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om beredande av civilanställning åt underbefäl vid armén och flottan;

herr *Liljedahl*, nr 140, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om skärpt kontroll över teaterväsendet för höjande av teaterns sedliga nivå; och

herr *Rune*, nr 222, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående tillstånd för konungariket Sveriges statshypotekskassa att upplägga ett premieobligationslån m. m.

Till *andra tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Palmstierna*, nr 19, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för beredande av bättre vård i vissa fall åt barnsängskvinnor jämte nyfödda barn;

herr *Räf*, nr 53, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående anordnande av väntsalar för tredje klassens passagerare vid statens järnvägar;

herr *Lundgren* i Vendelsberg, nr 57, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utsträckt söndagsvila i vissa fall m. m.;

herr *Carlson* i Falun, nr 137, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utarbetande av förslag till anställande av en teknisk attaché för Förenta staterna och Kanada; och

herr *Olsson* i Berg *m. fl.*, nr 227, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående inskränkning i godstrafik m. m. vid statens järnvägar å sön- och vissa helgdagar;

Till *tredje tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Räf*, nr 54, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förbättrade anordningar för magasinering av gods vid statens järnvägsstationer;

herr *Erlansson*, nr 221, om viss ändring i gällande villkor för abonnemang å rikstelefon;

herrar *Olausson* och *Lundgren* i Vendelsberg, nr 223, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om viss ändring i förordningen angående befäl å svenska handelsfartyg m. m. den 29 mars 1912; och

herr *Olausson*, nr 224, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändrade föreskrifter vid fastställandet av taxor för färjinnättningar.

Till *fjärde tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Lindley m. fl.*, nr 31, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för ordförande i pensionsnämnd att i tjänsteärenden använda tjänstefrimärken och tjänstebrevkort;

herr *Andersson* i Knäppinge *m. fl.*, nr 93, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ersättning till friherre Sten Raab för det han blivit genom domstols utslag ålagd att till kronan avträda en fastighet;

herr *Palmstierna*, nr 94, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående tillsättande av en särskild beredning för granskning i vissa avseenden av vattenrätts- och dikningslagstiftningskommittéernas betänkanden av den 17 december 1910;

densamme, nr 95, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande förekomsten av kungsådra; och

herr *Nilsson* i Hagaby, nr 96, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning om möjligheterna och sättet för åstadkommande av större planmässighet, ändamålsenlighet och rättvisa uti beskattningen till stat och kommun.

Till *femte tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Henrikson* i Heberg, nr 56, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser om expeditionslösen vid växelprotest;

herr *Jonsson* i Gumboda, nr 97, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående revision av resereglementet;

herr *Johanson* i Gäre, nr 98, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i förordningen angående ersättning till förrättningsmän för utmätning i enskilda mål samt till stämmingsmän m. m.;

herr *Bogren*, nr 138, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändringar i förfarandet vid lejning av hästar för vissa arméns truppförband; och

herr *Mossberg m. fl.*, nr 194, om skrivelse till Kungl. Maj:t

angående utredning och förslag i fråga om behandlingen av lösdri-
vare.

Förslaget blev av kammaren godkänt.

§ 4.

Herr *Olsson* i Berg avlämnade en motion, nr 229, om avslag å
Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen om förhöjt anslag till
tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening, m. m.

Denna motion bordlades på begäran.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes bankoutskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till banko-
utskottet avgivna berättelse; och

nr 2, med överlämnande av den till innevarande Riksdag av-
givna berättelse av fullmäktige i riksgäldskontoret angående riks-
gäldskontorets ställning och förvaltning.

§ 6

Justerades protokollsutdrag.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Olsson</i> i See	under 2 dagar fr. o. m. den 30 jan.,			
» <i>Sterne</i>	» 8 » »	» 31 »		
» <i>Röing</i>	» 2 » »	» 30 »		
» <i>Rosenquist</i>	» 5 » »	» 29 »		
» <i>Forssell</i>	» 10 » »	» 30 »		
» <i>Dandenell</i>	» 2 » »	» 30 »		
» <i>Larsson</i> i Västerås	» 2 » »	» 29 »		
» <i>Karlson</i> i Västtomten	» 5 » »	» 31 »		
» <i>Söderbom</i>	» 14 » »	» 31 »	och	
» <i>Lundgren</i> i Vendelsberg	» 6 » »	» 31 »		

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4,26 e. m.

In fidem
Per Cronvall.